

ABONAMENTUL:

pe an . . . 160 Lei
pe jumătate
de an . . . 80 Lei
exemplarul . . . 3 Lei

ROMÂNUL

ORGAN AL PARTIDULUI NAȚIONALȚĂRĂNESC ARAD

REDAȚIA
și
ADMINISTRAȚIA
ARAD
Ștrada Horia No. 2.
(Clubul Partidului
NaționalȚărănesc)

De 10 Maiu

VESTUL

...In vremea veche... cerul era limpede... soarele strălucia ca un flăcău... Câmpiile frumoase, împrejurate de munții verzi, se întindeau mai mult de cât poate prinde ochiul... Păduri întinse adumbreau dealurile... Turmele căzneau mugind de departe... și armăsarii nechează jucându-se prin rariști... Pe o pajistă verde, libertatea, copilă bălăioasă cu coșite lungi și aurite, se joacă cu un arc distins. Ferice de oamenii din câmpie, ferice de cei dela munte!... Era vremea atunci când tot omul trăia fără stăpân și umbla mândru, fără să-și plece capul la alt om, când umbra văilor, pământul ca și aerul ce în jurul erau davalma pentru toți. Viața atunci se petrecea în cea mai deplină fericire și, când ajungeau pe om nefericite bătrânețelor și moartea, el se bucea zicând: „Mi-am trăit zilele!” și era sigur că viața lui se va prelungi după moarte și că pe acealaltă lume va întâmpina o fericire și mai mare. Dar iată că aerul se turbură... cerul îl împede se îmbracă cu nori întuieși... un nor de praf învălue câmpia și ascunde munții... se aud vaete... dătoacele fug speriate ca de goana strecchiei, sau ca în nopțile vijelioase când lupii es din păduri... caii nechează calmic... Multime de glasuri se aud strigând și vădesc, când primejdie, când izbândă, când pierdere, turbare, desajuduire... Norul se împrăștie puțin... Doamne! Se vede amestecul unei bătrâni... Cei ce au năvălit sunt îmbrăcați în fier... săgeata alunecă pe pământ, și paloșul cu două ascuțite taie în carne vie... Le stau împotriva se lupte cu furie... se pleacă săbiei lor... inimile slăbesc... fug... Perit a Dacia! Stați cu inimă!... Arcul se întinde de nou... luptători se amestecă și se izbesc... piepturile goale cu pavezele... capetele descoperite cu coifurile. De departe în câmpie se văd arcuri zdrobite, fâșii de steaguri, apoi un coșciug mare, se ridică și o pară grozavă de foc înflăcărează cerul. Invinși și învingătorii cad în genunchi și la lumina fărâșii își dau dreapta și se iau în brațe! Fii cu inimă, Dacia mea! Tu juseși altarul înrudirii crivățului cu pustia, a bărbăției cu mintea, a libertății cu puterea... Din această înrudire, scretluită cu sânge și lămurită prin foc, se născu un popor nou: Români. Astfel povestesc bătrânii.

Orașele se întemeiază și se înfrumusețează din nou... Oamenii cresc în îndestulare și se înmulțesc ca nisipul mării... pământul se acopere cu holde aurite... Libertatea domnește ca mai înainte, dar nu acea libertate prună, floare plâpândă, a pustietății, ci Libertatea cea bărbată și luminoasă, sad puternic și cu rădăcină țepăună și adânc înfiptă în pământ... Sabia acum nefolositoare a războinicului stă spânzurată în coliba sa... femeile zâmbesc

dulce la copiii lor... chipul sbârcit al bătrânilor se întinde de bucurie... Pa- cea aduce legea care cheazășuește, iar nu asuprește... legea nouă a libertății... legea care apără pe cei slabi de nedreptate și nu apasă pe cel sărman în folosul bogatului... Și multă vreme erau numai oameni fericiți, deși se aflau bogați și mai săraci... căci nelegiuirea nu era cunoscută, și cei bogați și cei mai tari nu făceau ei singuri legea după acum le vinea lor mai bine și nu puteau călca dreptul altuia. Și jurii ziceau, închinându-se către bătrâni: „Cinste fie părinților noștri, care s'au luptat vitejește și ne-au lăsat de moștenire patrie și libertate“.

...Vijeliile și furtuna a trecut peste capul neamului, întunecându-i și admirindui vistușile.

Dar mâna Celui ce are grijă de paserile cerului și iarba câmpului, trimite vântul deșteptării. Deșteptarea a fost grea și lungă. După ea însă a pornit vijelios viața. Neamul își cerea doptul la viață, arătându și virtuțile strămoșești.

Vorbește Grivița, Plevna, Vidin pentru el. Vorbesc Carpații trecuți în sbor de rândunea, murmură Prutul, Nistrul, Ceremușul, și Tisa îi șoptește Dunării.

Viața e numai la început.

Iar pentru viața ce va să vie ziua, de 10 Mai să fie un simbol.

Chemare către toți intelectualii români din Arad

Rezultatul atât de îmbucurător dela alegerea Consiliului Comunal al primei manifestări a solidarității românești, în acest oraș de frontieră, trebuie fructificat. Legăturile sociale între români trebuie intensificate. Barierele ce le ridicase luptele politice, între fiii neamului nostru, au căzut. Învrăjbirea, produsă de luptele politice, trebuie să dispară pentru totdeauna.

Despărțământul din Arad al „Astrei” în dorința de a contribui cu tot ce poate pentru întărirea elementului românesc în acest oraș, — a găsit, că reorganizând Căminul, instalat azi în localul pus de Primărie la dispoziția noastră în Palatul Cultural, — îl va desvolta pentru a răspunde unei necesități sociale românești, atât de mult simțită, mai ales în zilele acestea. Se vor completa vacanțele din Comitetul Căminului, care urmează a fi instalat într'un local mai spațios și mai corespunzător, se vor reduce cotizațiile și pe lângă confortul cu care se va înzestra Cominul, pentru ca să corespundă tuturor așteptărilor legitime, — se vor face toate înlesnirile, că toți intelectualii români să poată face parte din acest cămin, și să găsiască în să-

Ca un râu nesăcat care curge ne- conținut lărgindu-și alvia în apropierea mării, popoarele își fac drum spre lumina caldă a culturii și spre o viață cărturărească. Nici un neam din lume nu simte pe deplin razele binefăcătoare ale științei și unde din întâmplare știința a reușit să pună temelii mai adânci, intrând până între oamenii de jos, ea nu are totuși acea forță de neinvins cu care să poată infrunta mediocritatea și prostia. — două calități în strânse fraternitate a căror origine o vedem în nepăsarea oamenilor față de tot ce se scrie cu gândul curat și din datorința de a răspândi cultura socială. Dacă în țările așa numite culte mai există o clasă căreia îi place să citească și să scrie, ele și azi mai au de luptat cu o cultură ipocrită. Și prin inversiunea lucrurilor dacă la ele ignoranța nu mai este atât de întinsă, înseamnă că sunt mai aproape de acel izvor al culturii sau de acel foc sacru care să reverse lumina și asupra celor cari sunt pituliți în umbră și dacă acele țări nu se află încă la înălțimea culturală și științifică pe care ar dori-o și ne sunt totuși cu mult superioare, oare la ce grad de cultură sau științific ne găsim noi ca să ne putem forma măcar o idee de aceea ce înseamnă în adevăr cultură socială sau știință.

Un simptom incalculabil ca semnificație și care strică oricărei tendințe culturale în mijlocul poporului, este aceea neiertătoare politică ce se infilpse în inima satelor noastre, cari până eri nu șiau de altă politică decât de iubire de neam, de istoria trecutului nostru și răsfoind bucoavnele românești căutau să beie din isvorul științei și al culturii. Acele ziare cari apăreau la Arad, Sibiu și în altele orașe ale Ardealului erau adevărate evanghelii și fiecare frază era o dogmă a patriotismului și un percept al vieții sociale. Politica astăzi a abătut pe chiar cărturarii noștri dela munca productivă închinată învățaturii și puritatea simțului și a gândirii a avut de

lile lui atmosfera caldă românească și familiară, ce-o caută, fără să o fi găsit aiurea, în vre'un local de club din Arad.

În vederea discutării acestor chestiuni, rog pe toți intelectualii români din Arad să participe la adunarea Generală a Căminului, ce se va ține Luni, la 12 crt, ora 17 (5 d. a.), în sala de distracții, ce-o posedă de prezent Căminul în Palatul Cultural.

Veniți cu toții, ca să cimentăm solidaritatea noastră, apreciind cum se cuvine dovada ei daiă tocmai de partidele politice, asupra cărora noi eram obicinuiți a arunca vina desagregării sociale.

Arad, 8 Maiu 1930.

Rector Dr. Teodor Botiș
președintele despărțământului
din Arad al „Astrei“.

suferit bărfelile luptei de partide. Aceea ce altădată stârnea admirație și a fost răsplătită cu laude, astăzi în urma inversunatelor noastre războieli, este târâtă până în adâncul noroiului uman. Aceea ce odată tagma noastră preoțească numea credință, astăzi este lăsată în grija altarului și a jicoanelor sfinte. Acea ce altădată dascălii, modești în îmbrăcăminte dar mai străluciți în cultură, numeau știință, astăzi este lăsată în grija cărților de pe piață. Un preot sau un dascăl mai de grabă scrie azi articole politice decât articole cu conținut științific sau de educație. Puțini mai sunt de acei cari în abateri dela această regulă generală fac excepție prin modestia și atitudinea lor.

Despre ziare ce să vorbim? Toate fac politică. Este mai rentabil și tirajul crește mai repede. Revistele literare și științifice pier sau nu pot răsar deloc. Ne găsim dar în plină eflorescență politică! Cultură? Cine mai vorbește azi de cultură!? Toată cultura se reduce la o simplă aparență și sub camuflajul cultural se dă cea mai aprigă luptă politică. Se pare că și cum toată puterea de cugetare s'ar fi stâns cedând locul unei vagi și sterile socoteli materiale. Dar această aparență, durere, este cea mai crudă realitate. Materia în toate, și în orice manifestare a lui intelectul este subjugat intereselor și vanităților materialiste.

Cetind articolul de fond „In loc de program” al dlui Sever Bocu în noul ziar „Vestul” care a apărut la 1 Mai la Timișoara, rândurile unde se scrie: „un ziar nu e un program, e o ideologie. El se conduce de câteva mari idei generale. Pe noi, noi în special, ne conduc cele trei mari idei de bază ale existenței noastre: Dinastia, Patria și Neamul!” aceste rânduri, ne-au umplut de bucurie găsindu-ne în așteptarea unui ziar care lepădându-se de orice nuanță politică să urmeze ideilor mari, sentimentelor patriotice și iubirii de neam. D. Bocu scrie despre descentralizare intelectuală. Da, suntem de acord și repetăm cu aceleași cuvinte: Ce ar mai căuta cântereții într-un codru pustiu, scriitorii și artiștii într'un ținut desintellectualizat? Ca să poată fi reținuți acasă, ba ademeniți și alții să vie aci, trebuie să se creeze mediul cultural, ambianța spirituală, în care arta să se simtă la ea acasă, apreciată, răsplătită.

Sunt intențiuni frumoase, intențiuni cari merită laude și când ne cugetăm că aceasta se intenționează aci la granița de Vest, îndrăsnim a nădăjdui că nici renașterea culturală nu va mai întârzia. Dar cu o condiție! Afară cu politica de partid. Un ziar care pornește la drum cu intențiuni atât de frumoase nu poate fi în slujba luptelor politice de partid ci numai în slujba unei politici de neam sau a unei politici culturale, deci un ziar care să reprezinte năzuințele noastre înspre lumină adevărată. O spunem aceasta ca dintre acia fiind cari deși fac politică, dorim o reintrupare a vieții culturale în toate lăcașurile oamenilor cari formează acest victorios popor românesc. Merită acest popor să i-se dea lumină și merită să fie scos din jugul politice care numai înspre binele neamului nu poate fi.

Petronius.

BULETINUL AGRICOL

al Camerei de Agricultură a Județului Arad

Prețul cerealelor pe piața din Arad în ultimele zile.

Grâu	Lei 440.—460.— per 100. kg.
Orz	" 280.—290.— " " "
Ovăș	" 280.—300.— " " "
Porumb	" 220.—240.— " " "

Prețul vitelor pe piața din Arad în ultimele zile.

Părechea de cai	Lei 15—20000.—
" " boi	" 14—20000.—
" " porci	" 2—4500.—
Vacă	" 6—9000.—

Pliviți firele de seară din grâu.

În drumurile noastre de inspecție cutrecând județul am observat pe foarte multe holde fire de seară în lanurile de grâu. Se știe foarte bine de toți proprietarii că ce pretențioasă este străinătatea față de calitatea bucatelor pe care o cumpără de pe piață mai ales azi când are de unde alege în lumea întregă, grâu bun și fără corpuri străine (grâu cu 5 boabe de seară întrânsul se numește săcăreț)

Secara ajunge în grâu prin aceea că la legarea snopilor mai ales la porumb se folosesc legături de paie de seară.

Ei bine, dar de aceea acest mod de a-ne ajutama nu înseamnă că după vedem firele de seară în holdă să le lăsăm ca să avem la secere grâu săcăresc.

De aceea rugăm pe toți agricultorii să culegă toate spicele de seară de pe holdă pentru că mestecătura aceasta ne face numai pagubă în preț la vânzarea grâului.

Dacă în viitor ne va ajuta norocul să putem noi prin Camera aduce cumpărători din străinătate pentru grâul de aici, atunci grâul care este învăluit cu seară nu se va putea cumpăra fiindcă străinătății îi trebuie grâu curat.

Acțiunea Comerei pentru combaterea anthraxului (armurare)

Una dintre cele mai periculoase boli lipicioase pentru animalele cornute este anthraxul cunoscut sub numele de dalac, splină, armurare etc.

Infectarea și răspândirea acestei boli se întâmplă mai ales prin pășunile și nutrețurile infectate de balele, excrementele și cadavrele animalelor bolnave prin așternut, uneltele ce au fost în legătură cu aceste animale, prin ieslele de furage și vălăul de apă folosite, prin peile vândute etc.

Pentru apărare este bine a nimici sau a desinfecța toate obiectele cari stau în legătură cu animalele bolnave și prin îngroparea adâncă a cadavrelor împreună cu peile, la o adâncime de doi metri într'un loc îngrădit destinat în fiecare comună pentru acest scop și care are să fie ales într'o depărtare oareșcare de apa curgătoare sau fântâni.

Multe pășuni și alte teritoare comunale sunt în așa măsură infectate că au de an apare aceasta boală periculoasă cauzând în multe cazuri pagube catastrofale.

Astfel de teritoare le numim focare de anthrax, în contra cărora știința ne dă posibilitatea de a-ne apăra în primul rând prin așa numitele vaccinări (altoiri) de apărare, cari se aplică primăvara înainte de eșirea animalelor pe pășune.

În cazuri când izbucnește boala pe teritoriul unei comune știința ne dă asemenea posibilitatea pentru salvarea animalelor prin vaccinări (altoiri) de vindecare care se aplică tuturor animalelor cornute din comună.

Favorul vaccinărilor de apărare, adică de siguranță, este că: medicamentul folosit e eftin și am apărat animalele fără ca mai înainte să avem pagube, pe când la vaccinările de vindecare, medicamentele sunt scumpe și se aplică numai după ce s'a constatat boala prin medicul veterinar adică când au pierit deja animale.

Camera pătrunsă de importanța combaterea acestei boli a cerut informații dela D-nii Medici Veterinari care sunt focarele de anthrax în județul nostru și ni s'a semnalat că aceste se află în următoarele comune: Aradul Nou, Sănnicolaul Mic, Pecica, Rovine, Comlăuș, Șimandul de sus, Dud, Arăneag, Nadăș, Măscă, Chisindia, Mădrijești, Satul-Nou, Bărzava, Conop, Ineu și Nădlac.

Camera la timp a avizat atât pe Medicii veterinari de plase cât și comunele mai sus indicate, că este dispusă a executa vaccinările necesare de apărare, adică de siguranță, în mod gratuit, suportând din fondurile ei atât cheltuielile de vaccinare cât și costul medicamentelor, bine înțeles dacă comuna respectivă își va înainta cererea în aceasta privință, trimițând deodată și procesul verbal cu hotărârea Comitetului și afară de aceea textul telegrammei de comandă către Facultatea Medico-Veterinară întocmită de Medicul veterinar.

Din susnumitele comune s'au adresat Camerei cerând din timp vaccinările numai următoarele comune — căci adresele cari vor sosi întârziate după eșirea vitelor la pășună nu se vor putea rezolva: Comlăuș, Sănnicolaul Mic, Șimandul de sus, Gașca, Măscă, Chisindia, Nădlac și Pecica, — iar restul nu s'au folosit de aceasta acțiune a Camerei fie din neglijență sau neîncredere față de procedura de apărare.

Acum o întrebare?

În decursul anului se va ivi anthraxul în una sau alta din comunele cari puteau face vaccinările de apărare fără un ban de cheltuielă; vor pieri 3—20. animale în valoare de Lei 20—150.000.— până ce va fi cerut ajutorul Camerei acum pentru vaccinările de vindecare și până ce se vor executa aceste vaccinări.

Cine este vinovatul pentru pierderile, ce puteau fi iuconjurate? *N. Popescu.*

Fluturile alb (albinița, albiliță)

Ați observat că după ce cad frunzele îngălbenite toamna, mai rămân atârinate de ramurile pomilor niște frunze uscate, legate de ramuri prin niște firisoare ca mătăsă, aceste frunze sunt cuiburile omizilor, fluturului alb, care în cărțile de știință se cheamă *Aporia crataegi*. Prin luna iunie și Iulie, acești fluturi zboară prin livezi și grădini, în care timp femeiușca fluturului își depune ouale pe frunzele pomilor roditori. Fiecare flutur de oaică lasă câte 80 de ouă.

Ouale dăscesc vreme de trei săptămâni și din ele ies omizile, cari prin fire subțiri ca mătasa leaga frunzele de ramurile pomului și nici nu le băgă în seamă.

Frunzele roase se răsucesc servind de plapumioare omizilor, ferindu-le astfel de vremuri rele, iar spre toamnă omizile se retrag în acest fel în frunze incolăcite, cari le servesc de cuibare și aici fiecare își țese o căsuță un mic bârlog din fire subțiri, în care ernează până când soarele primăverii aduce din nou viața în grădinele și livezile noastre.

Atunci omizile fluturului alb invie, rup căsuțele în cari au ernat și încep să mănca frunzele tinere și fragede ale pomilor, lăsând ramurile goale.

Omizile au pântecile de culoare cenușie, spinarea e de culoare negricioasă și dealungul ei să vadă două dungă galbene sau roșiate și câte o dungă galbenă roșiatică pe laturi. Apoi ele se prefac în păpuși de culoare albicioasă sau galben deschis, presărată cu multe puncte negre, iar în luna Iunie, din aceste păpuși ies fluturii, cari zboară căutând să depune ouăle. Ca să le distrugem și să scăpăm de ele trebuie neapărat să culagem toate cuibarele lor în timpul ernii și să le dăm foc. Dar aceasta muncă trebuie să fie făcută de toată lumea deoarece gerul iernii nu le omoară.

Viticultori!

Vă aducem la cunoștință că Camera noastră Vă pune la dispozițiune cu preț redus de 90.— Lei (pe piață este Lei 140) preparatul „Universal“ fabricat indigen care după referatele obținute dela autoritățile de specialitate este foarte bun pentru combaterea peronosporiei și moliei de vie. Acest medicament îl distribuie Camera pentru a-se putea încerca dacă capacitatea de eficacitate ar intradevăr pe deplin satisfăcătoare. Camera nu cere altceva dela D-voastră decât mai ca după terminarea stropitului să ne faceți raport detaliat despre rezultatul obținut.

Preparatul se poate cumpăra dela magazia Camerei oricând între orele oficiale 8—1 în fiecare zi.

Acțiunea Camerei relativ la stațiunile de montă cu tauri „Pinzgau“

Camera de Agricultură ca și în anii trecuți așa și în primăvara anului curent a căutat să aprovizioneze și regiunea plasei Hălmagiu cu animale necesare de reproducție. Astfel pe lângă 14 tauri ce-i are deja comunei de acolo pentru folosință gratuită a mai procurat dela târgul din Sibiu din 28 Aprilie a. c. prin Comisia ei exmisă, încă 8 tauri de rasa Pinzgau cari au fost reparați comunei după cum urmează: Un taur la Pleșcuța, 1 taur la Guravăni, 1 taur la Budești, 2 tauri, Hălmagiu, 1 taur la Brusturi, 1 taur la Bodești, și 1 taur din Gurahonț la Dumbrava.

În total avem deja 22 tauri asezați prin plasa Hălmagiu afară de 20 vitelor Mangalița cari de asemenea sunt dați pentru folosință gratuită.

Rezultatul acțiunii noastre deja de al treilea an se observă de tot bine pe circulele de vite scoase la pășune cari fără excepție prin calitatea lor de prima clasă aduce numai fală proprietarilor de prin acele comune.

Diracțiunea Camerei

Pomicultori!

Iarna moale sprijinită de nebăgarea de seamă a D-voastră este cauza că în multe părți ale județului nostru sunt pomii azi fără frunze cari sunt roase de omizile Cotari și cele a fluturilor albi.

Dovadă neglijenței D-voastre este și azi agățată de crângile pomilor, cu frunzele uscate incolăcite legate de ramuri prin niște firisoare cari au servit omizilor, fluturilor albi de adăpost pe iarnă.

V'am atras atențiunea asupra datorinței cele mai elementare a unui pomicultor adică la curățirea pomilor de cuiburile de omizii.

Unii ne-au ascultat sfaturile, alții au sfătuit pe cei nehotărâți să nu urmeze sfatul nostru că doar?.....

A cui sfat trebuie urmat se poate convinge fiecare pomicultor.

Azi omizile fluturilor albi se transformă în gogoși (păpuși) de culoare albicioasă atârând de triunchiul și crengile pomilor.

Vă sfătuim puneți-Vă mic și mare la stărpirea acestor păpuși și a omizilor încă netransformate, căci fluturii cari vor eși din aceste gogoși ne vor nimici rodul pomilor anului viitor.

Diracțiunea Camerei

Din luptele electorale

Era în anul 1920. Căzuse guvernul condus de d. Alexandru Vaida-Voevod. Campania electorală pentru General Presescu se ducea cu mare înverșunare de către acei puțini, cari părăsiseră partidul național, pentru a se înhăma întru căruța hodorogită a generalului.

Partidul Tărănesc era în federație cu partidul național, partidul țărănesc din Transilvania, partidul național democrat al lui N. Iorga și cu partidul unirii Bucovina.

Transilvania se contesta existența și partid țărănesc. Dacă totuși s'au candidat și am reușit să ne alegem numai în jud. Arad 4 deputați și mai târziu un senator a fost o înfrângere norocoasă a partidului țărănesc de care însăși partidul național bucurat mai târziu.

În ocazia acelor alegeri s'a petrecut și mica mea istorioară pe care voi să povestesc după cum urmează:

În ziua de Ispas în Arad era o paclă militară.

Înălăturai unui grup de țărani între un domn civil cu pieptul plin de glorioasă povestea. Era dl. Savel Vălcuș, autor al mai multor volume literare care venise la Arad pentru a ne prezenta să candidăm cu program țărănesc. După paradă a urmat consfătuirea în Casele dlui Ioan Chera președintele partidului țărănesc din județul Arad. Erau de față dnii profesori G. Presescu și Constantin Teodorescu și și alți țărani din județ aduși de Mișă Cișcu deputat de Lipova. După ce dl. Savel a dezvoltat un mic expoziționar situației politice s'a trecut numai la fixarea candidaturilor. Dar

propunerea făcu să fie mai multe candidaturi decât era numărul celor prezenți învoia candida. Eu am avut și eu norocul să fiu ales pentru un loc la Beliu. Intrebat de solicițati a primi să candideze era bătrânul Bugariu zis Gișcu din Coșeni. Toate eforturile însă erau zădărnice, căci bătrânul nu vroia să se declare până nu s'o înțelege și cu el...

Odată numai ce ne trezim că bătrânul Gișcu se scoală și cere cuvântul. El era bucuroși, că doară moșului să fi venit o inspirație să primească candidatura și fără o înțelegere prea bună cu baba.

— Aveți cuvântul dle Bugariu! îi zise dl Chera cu vădită bucurie. Și făcuse o tăcere mormântală.

— Dle președinte, Va rog să'mi îndreptați să mă duc afară pentru... — Stupoare! Nimeni n'a mai stăruit după întoarcerea Moșului pentru a primi candidatura.

Și Doamne, câți Moși Bugarii nu au fost trecuți de atunci prin parlamentul României Mari?! Răutăcios.

Memoriile lui C. Stere. În „Adevărul“ de Sâmbătă trecută, cunoscutul politician C. Stere, amărât de excluderea din partidul național-țărănesc începe să și publice memoriile politice, care cu siguranță va insulta și poartă pe multă lume. Așteptăm apariția completă a acestor memorii, spre să revenim mai amplu asupra lor.

Se aduce la cunoștință publică Comuna Viticolă Covăsiș, va fi adunare generală în ziua de 21 Mai 1930 orele 9. dim.

Președinte: N. Brădean

Inapoiarea d-lui prefect de județ dr. Iustin Marșieu

Primirea în gara Curtici -- Declarațiile domnului dr. Iustin Marșieu

Sâmbătă la 3 Aprile s'a întors din străinătate, după o absență de o lună, d. prefect dr. Iustin Marșieu. Simpatia de care se bucură, și de astădată s'a evidențiat în mod plăcut, dsa fiind așteptat în gara Curtici de o seamă de intelectuali din Arad, de dnii: deputat Al. Vlad. primar dr. Lutai C., chestor dr. Moga R., șef serv. ministerial Boneu, șef comisariul de frontieră Dr. Crâșnic, șeful de cabinet Puticiu și de corespondentul nostru.

Din trenul accelerat au coborât d. prefect dr. Marșieu și doamna întovărășită de d. adv. Dr. A. Raicu și doamna. Prezența neașteptată în gara Curticiului a prietenilor și subalternilor a produs o vie și bună impresie, fiind o dovadă a efectivei și aprecierii pentru d. dr. Marșieu.

Cu această ocaziune am întrebat pe

d. prefect Marșieu despre unele versiuni ce au circulat despre dsa în timpul concediului, că ar urma să părăsească Aradul și postul prefecturii pentru a accepta o altă funcție superioară oferită de guvern. D. dr. Marșieu ne a declarat că nu intenționează să părăsească Aradul și a desmințit știrile cari au fost lansate fără nici un temei. Noi ne bucurăm de această declarație și găsim prilejul să constatăm din nou că prezența Dlui dr. Marșieu la Arad în postul de prefect al județului nu numai că e necesară dar e dorită de întreaga populație a orașului și județului Arad.

După o scurtă întreținere în gara Curticiului cu amicii d-sale, d. prefect dr. Marșieu însoțit de cei cari l-au întâmpinat a continuat drumul la Arad în automobil. Red.

D. Ștefănuț despre rentabilitatea cinematografelelor comunale.

Publicul cinefil poate avea o părere bună sau rea despre filmele de cinematografe, dar pentru a fi în cunoștință și despre cheltuielile unui cinematografe dam aci unele lămuriri în ce privește cinematografele municipiului Arad.

Intrebând în acest sens pe d. Ștefănuț directorul cinematografelelor, dsa ne a declarat că dela Septembrie 1929 la cele cinci cinematografe — Central, Elit, Grădiște, Gai și inclusiv și Select, — s'a încasat suma bruto de 9 milioane lei. Astfel cheltuielile de edificare și de transformare a cinematografelelor, deci suma de 10 milioane se speră să fie desplătită până în Ianuarie 1931. Venitul net realizat la aceste cinematografe este de 3 milioane lei. Filmele rulate au costat în total aproape trei milioane lei ne mai vorbind despre filmul sonor, din care numai unul singur — dar grandios, costă suma de 150-200 mii lei. Filmul mut nu este mai eștin. Astfel un film mut bun costă până la 40—50 mii lei.

Intrebând cât s'a încasat la cinematograful Central, dela rulara filmului sonor, d. Ștefănuț ne-a declarat că publicul preferind filmul sonor, cinematograful „Central“ a fost întotdeauna arhiplin. Grație acestei frecvențări, s'a încasat dela 8 Martie până în prezent 1 milion lei.

Din parte-ne mai adaogăm că toate cinci cinematografele laolalta au 2119 locuri. Iar cât privește reprezentațiile, la trei cinematografe, sunt trei reprezentații zilnice și Duminica patru.

La cinematografele din suburbii Gai și Grădiște reprezentațiile au loc numai odată pe săptămână, în Duminică și sârbători.

Din cele aci redat oricine își poate face o iconă fidelă despre rentabilitatea — de care nu ne mai îndoim — a cinematografelelor comunale, și orașele ar face bine dacă ar imita exemplul servit de orașul nostru, îngrijindu-se ca în același timp să dispună și de un personal priceput și specialist, de care noi arădanii nu ne putem plânge. Inf.

Concurs de coruri la Arad organizat de Asociația corurilor și fanfarelor din județ,

Aflăm că la 25 cor va avea loc la Arad, în teatrul de vară primul concurs de coruri și fanfare organizat de Asociația corurilor și fanfarelor din județ. Observăm cu plăcere că și de astădată meritul inițiativei îl are d. profesor Atanasie Lipovan președintele Asociației. După cât suntem informați, până în prezent s'a anunțat un însemnat număr de coruri. Dacă considerăm că în județul nostru sunt peste 100 coruri, ne putem aștepta la o serbare muzicală impozantă și unică în felul ei — de mult așteptată.

Informându-ne la d. profesor Ion Lipovan despre amănuntele serbării, dsa ne-a comunicat cu multă afabilitate că asociația va întocmi un program pe care îl va lansa de curând.

Nu mai stăruim asupra importanței acestui rar exeniment ci e suficient a remarca de pe acum că pentru progresul cultural al județului este inevitabil și imperios necesar un cât mai larg concurs moral și mai ales material din partea particularilor și a autorităților îndeosebi. Red.

Minunea dela Zalău.

În Duminica Tomei, pe când protopopul unit Tru-fașiu eșea din casă să meargă la biserică spre a începe serviciul divin, abia eșit în curte, a auzit în biserică un cor de copii cântând și un preot ce tind ecteni le. A crezut întâi că e vre-un preot care servește fără știre și a întrebat în acest sens pe cei din casă. Dar nici aceștia nu știau nimic. Atunci i-a chemat pe toți din casă și s'au dus la biserică. Cântecile se azueau mereu. Au deschis ușa și mirare, în biserică nu era nimeni. Au eșit afară sguduși și înfricoșați de faptul aceasta. Însă abia au închis ușa bisericii și cântecile au început din nou. Totul a durat vre-o 10 minute. Corul și preotul nevăzut a fost auzit și de alți oameni cari erau în jurul bisericii.

Faptul e considerat ca o minune și populația trăește sub impresia aceasta.

Cronică externă

Revoluția lui Ghandi.

În India îndepărtată de sub stăpânirea Angliei un apostol al naționalismului — Mahatma Gandhi — a chemat poporul mare al Indiei la luptă pentru aruncarea jugului englez de pe gâtul lor. Și au început prin o boicota industria și produsele engleze. Acesta nu convenea de loc marelui industriei albionului, dar politica de împăciuire a Londrei nu ia nici o măsură. Aceasta pentru a nu inferbânta populația indiană, a cărei pretențiune față de Anglia este: acordarea autonomiei.

Sunt față în față două popoare calme, flegmatice. indienii speră să realizeze idealul lor pe cale pacinică; prin încercarea rezistenței pasive, iar englezii printr'o defensivă — dacă i se poate și așa — pasivă să și apere drepturile asupra Indiei, prin anihilarea entuziasmului.

Conferința Micei Antante.

În curând va avea loc conferința periodică a Micei Înțelegeri. Nu cunoaștem încă ordinea de zi a acestei conferințe, însă am dori ca să se discute aci și situația românilor din Jugoslavia, cari se sbat în ghiarele persecuțiilor cu bisericile și școlile închise, ba mai mult sârbii la sfârșitul vacanței Paștilor, când copii românilor din Banatul Jugoslav. trebuiau să se reîntorcă la școlile din România, cu toate că aceștia aveau pașapoartele în regulă, sârbii i-au oprit la frontieră, încât mulți dintre ei au trecut frontiera în mod clandestin. Toate aceste ar trebui amintite delegaților sârbi, iar până când se va îndulci soarta românilor din Jugoslavia, celor dela noi să li-se aplice același tratament. S. H. S.

Știri diferite

Căutăm corespondenți harnici în satele noastre din județ. Acei cari doresc a colabora în permanență la ziarul nostru se vor adresa redacției printr'o corespondență trimițând un plic timbrat și adresat pentru răspuns.

Serbările de 10 Mai. Prefectura Județului a dispus că în ziua de 10 Mai a. c. la orele 10 să se celebreze în toate bisericile din oraș și județ un Te Deum la care să ia parte autoritățile civile și militare. Ziua de 10 Mai, în Arad se va serbători cu tot fastul hotărîndu-se ca defilarea trupelor, școalelor, corporațiilor și societăților să se facă în fața primăriei orașului iar recepția, în sala festivă a prefecturii de județ.

Ajutoare pentru sinistrații dela Costești. Aflăm cu bucurie că prefectura județului a acordat suma de 50 mii iar primăria municipiului suma de 30 mii lei pentru sinistrații incendiului dela Costești. Apelăm la sentimentul de caritate al oamenilor de bine pentru a contribui și ei eu sume cât de mici.

Abonații ziarului nostru sunt cu stăruință rugați a plăti abonamentul. Costul abonamentului se va trimite pe adresa administrației ziarului prin poștă.

No. 340/1930.

Primăria comunei Bârsa

Publicațiune.

Pe ziua de 5 Iunie 1930, la primăria comunei Bârsa se vor ținea următoarele licitațiuni publice:

1. La orele 8 arendarea froșpontului comunal pe 1930.
 2. La orele 8 și jumătate furnizarea imprimatelor și rechizitelor de scris.
 3. La orele 9 facerea unei fântâni, repararea fântânelor și podurilor.
 4. La orele 9 și jumătate confecționarea îmbrăcăminte de vară și iarnă și încălțăminte guardului comunal.
 5. La orele 10 furnizarea lemnelor de foc pentru primărie, notariat și școală.
 6. La orele 10 și jumătate furnizarea materialelor de iluminat pentru primărie și notariat.
 7. La orele 11 furnizarea furajelor și cerealelor necesare animalelor de producție.
 8. La orele 11 și jumătate repararea văruierea și curățirea locuinței notariale și primăriei, și repararea gardului la grădina primăriei.
 9. La orele 12 Procurarea și repararea de mobilier pentru cancelaria notarială.
 10. La orele 12 și jumătate lucrările de tâmplărit și ferărit.
- Licitatiunea se va ținea cu oferte închise conform art. 88—110 din Legea cont. publice.
- Caetul de sarcini se va putea vedea în biroul notarial ori când în orele de serviciu.
- Licitanții vor depune 5% garanție din suma oferită.
- Intrucât aceasta licitațiune se va ținea la 16 Iunie 1930 la aceleași ore și în aceleași condițiuni.
- Bârsa, la 1 Mai 1930.

Primăria,

No. 340/1930.

Primăria comunei Aldești.

Publicațiune.

Se aduce la cunoștință, că la primăria comunei Aldești în ziua de 8 Iunie 1930, se vor ținea următoarele licitațiuni publice:

1. Repararea fântânelor și podurilor, facerea unei fântâni, la orele 8.
 2. La orele 8.30 furnizarea lemnelor de foc pentru primărie, notariat și școală.
 3. La orele 9 furnizarea furajelor și cerealelor necesare animalelor de producție.
 4. La orele 9.30 procurarea și repararea mobilierului necesar primăriei și notariatului.
- Licitatiunea se va ținea cu oferte închise conform art. 88—110 din Legea cont. publice.
- Licitanții vor depune 5% garanție din suma oferită.
- Caetul de sarcini se va putea vedea în biroul notarial ori când în orele de serviciu.
- Intrucât aceasta licitațiune se va ținea la 18 Iunie 1930, la aceleași ore și în aceleași condițiuni.
- Aldești, la 1 Mai 1930.

Primăria.

**Abonați-vă
la „ROMÂNUL“**

Societatea Principele Mircea

filiala Arad, mulțumește călduros atât Doamnelor și Domnișoarelor cari au chetat în ziua de 30 Aprilie — zi fixată în acest scop pe întreaga Țară de către Ministerul Sănătății Publice cât și onoratului publici Arădan, care prin obolul lui a contribuit la ajutarea acestei Societăți cu suma globală de Lei 15.607.

XXXXXXXXXXXXXXXXXXXX
No. 340/930.

Primăria comunei Voivodeni.

Publicațiune.

Se aduce la cunoștință, că la primăria comunei Voivodeni, în ziua de 7 Iunie 1930, se vor ținea următoarele licitațiuni publice:

1. Facerea unei fântâni, repararea fântânelor și podurilor la orele 8.
 2. La orele 8.30 furnizarea lemnelor de foc pentru primărie, notariat și școală.
 3. La orele 9 furnizarea cerealelor și furajelor necesare animalelor de producție.
 4. La orele 9.30 procurarea mobilierului necesar primăriei și notariatului și repararea.
- Licitatiunea se va ținea cu oferte închise conform art. 88—110 din Legea cont. publice.
- Licitanții vor depune 5% garanție din suma oferită.
- Caetul de sarcini se va putea vedea în biroul notarial ori când în orele de serviciu.
- Intrucât aceasta licitațiune nu va avea rezultat a doua licitațiune se va ținea la 17 Iunie 1930, la aceleași ore și în aceleași condițiuni.
- Voivodeni, la 1 Mai 1930.

Primăria.

SOCIETATEA ANONIMĂ DE ELECTRICITATE DIN GHIOROC-PÂNCOTA JUD. ARAD**Convocare.**

Domnii acționari sunt invitați, conform dispozițiilor statutare, la prima adunare generală ordinară, care se va ținea în 1 Iunie 1930 la orele 10 în Casinoul din Pâncota, cu următoarea ordine de zi:

1. Deschiderea Adunării și constituirea biroului.
2. Raportul Consiliului de Administrație și al Comisiunii de Cenzori, prezentarea bilanșului pe anul 1929 și darea absolutului.
3. Destinarea profitului curat.
4. Schimbarea statutelor în conformitate cu dispozițiile Legii de Comercializare ale Intreprinderilor Publice.
5. Ratificarea cooptărilor în Consiliul de Administrație.
6. Alegerea Comisiunii de Cenzori pe anul 1930.
7. Eventuale propuneri anunțate Direcțiunii în conformitate cu dispozițiile statutare.
8. Închiderea Adunării.

Adunarea Generală poate decide valabil, dacă acționarii prezenți reprezintă cel puțin jumătate din capitalul social. În caz contrar Adunarea Generală se amână fără nouă convocare pe ziua de 8 Iunie 1930 la orele 10 în Casinoul din Pâncota, când Adunarea va putea decide valabil asupra chestiunilor cuprinse în ordinea de zi, oricare va fi capitalul reprezentat.

Șiria, în ședința Consiliului de administrație din 11 Aprilie 1930.

Consiliul de Administrație.

Bilanșul încheiat la 31 Decembrie 1929.

ACTIVE; Cassa 9.881.85.— Acționari 264.090.— Marfă în magazină 384.090 Contori închiriați 238.990.— Abonați 73.750.50.— Depuneri 1.639.— Investițiuni 2.680.505.— Imprumut dat la S. A. de Electricitate Arad 1.125.000.— Spese de fondare neincassate 13.273.— Total lei 4.790.719 bani 35.

PASIVE: Capital social 3.000.000.— Spese de fondare 18.166.50 Furnizori 1.613.581.42, Fond de garanții pentru contori 144.600.— Profit net 14.317.43 Total lei 4.790.719.35.

Contul de Profit și Pierdere încheiat la 31 Decembrie 1929.

DEBIT: Salarii 289.382.— Chirie 15.100.— Cheltuieli 109.235.25 Descriere 5% după mărfuri 16.003.35. Amortizarea contorilor 41.310.— Amortizare 3 5% după investițiuni 97.220.90 Profit net 14.311.43 Total lei 582.622 bani 93.

CREDIT: Venit din magazie 215.880.18, Venit din exploatare curentului 366.742,75 Total lei 582.622 bani 93.

Arad la 12 Aprilie 1930. Irina Zimmer contabilă autorizată și Ștefan Burian contabil autorizat.

Consiliul de Administrație: Axente Secula președinte, Dr. Simion Pop vice-președinte, Ing. G. Șincăi director executiv, Victor Nasta, Dr. Emil Monția, Octavian Ispravnic, Iacob Molnar, Iosif Sferdean, Aurel Adamovici, Arcadie Székely.

Comisiunea de cenzori: Dr. Dimitrie Rohan președinte, Iosif Molnar, Simion Mureșan, Petru Popovici, George Popa.

România.

Administrația Județului Arad
Serviciul Financiar și Economic
No. 9781/1920.

Publicațiune.

Se aduce la cunoștință publică, că în ziua de 22 Mai 1930 orele 10 a.m. se va ținea în sala mică dela Prefectura județului Arad, licitație cu oferte închise în conformitate cu Art. 88-110 din Legea contabilității publice, pentru darea în arândă pe timp de un an, începând cu data de 1 Mai 1930 până la 1 Mai 1931, următoarele edificii din Târnova și anume:

1. Fosta locuință a pretorului, compusă din 6 camere, 2 antreuri și de pendințe, una bucătărie de vară, un grajd, una cocină pentru porci și circa 2 1/2 jugh. cadastrale grădină.
2. Edificiul fost pretură, compusă din 4 camere, din care una este ocupată de medicul veterinar pentru birou.
3. Locuința secretarului de plasă, compusă din 4 camere, dependinți, un grajd și cca 1 jugh. cadastral grădină.

Caietul de sarcini se poate vedea în biroul Serviciului Financiar jud. și la Primăria comunală din Târnova în zilele oficiale între orele 11—13 din zi.

Concurenții vor specifica în oferta, că cunoaște localul din chestiune și caietul de sarcini. Prețul urmează a se oferi pentru fiecare edificiu în parte.

Garanța este de 5% din suma oferită, urmând a-se depună la Administrația Financiară Arad în numerar sau efecte garantate de Stat, iar recepisa originală se va prezenta Comisiunii de licitație în plic închis și separat de ofertă.

Președinte: Șeful Serviciului:
ss. Dr. Lazar ss. Stanca

Ministerul Muncii cu citirea leggrafic No. 17269 din 30 Aprilie dispune ca acei funcționari ai băncii care în ziua de 1 Maiu dimineața lucrat în biroul polițelor să fie libe în ziua de 21 Maiu (Sftul Constantin și Elene).

No. 551/1930.

Primăria comunei Șepreuș

Publicațiune.

Rămânând prima publicațiune fără rezultat, primăria comunei Șepreuș publică din nou licitație publică în ziua de 1 Iunie 1930 ora 8 a. m. pentru rectificarea foilor cărți funduare cca 2800 foi.

Licitatiunea se va ținea în localul primăriei, în conformitate cu legea contabilității publice.

Șepreuș la 2 Maiu 1930.

Primăria

Judecătoria Rurală Buteni,

secția cărții funduare

No. 421/1930 cf.

Extract din publicațiunea de licitațiune

În urma cererii de executare făcută de urmăritoarea firmă Erber & Fr. Schmann, contra urmăritului Cserna Francisc, — Judecătoria Rurală Buteni secția cărții funduare, — a ordonat publicațiunea execuțională, asupra 1/2 parte a imobilului cuprins în protocolul cărții funduare, — No. 1708, a comunei Buteni, — sub No. de ordine A-1 și No. top. (1174. 1175/a. pentru cassarea creanței de Lei 15.000 capite și accesorii. Licitatiunea se va ținea în ziua de 10 Iunie 1930 ora 10 a. m. în localul oficial al secției cărții funduare, Buteni, ușa No. 10 parter. Imobilul ce va fi licitat nu va fi vândut decât un preț mai mic de cât jumătate din prețul de strigare, — Cei cari doresc să liciteze sunt datori ca să depună la delegatul judecătoresc 10% din prețul de strigare, drept garanție în numerar, sau în efecte de casă socotite după cursul fixat în § 4 din Legea LX. 1881, — sau să predeie celuiiași delegat chitanța constată depunerea judecătorește, prealabilă garanției și să semneze condițiunile licitației, (§ 147. 150. 170 Legea LX. 1881, — § 21. Legea XL. 1908). Dacă nimeni nu oferă mai mult, cel care a oferit pentru imobil un preț mai mic de cât cel de strigare, este dator să întregască imediat garanția și să plătească conform procentului prețului de strigare, la aceleași data procentuală prețului ce a oferit. (§ 25 XLI. 1908)

Buteni, la 6 Martie 1930.

(ss) Dr. Erdős Mathias Judecător

(ss) Julius Koczka Director

Pentru conformitate:

Grefier I. Pregea

La „Lăptăria Agricultorilor“

Arad, Str. A. Mureșianu 7-A

Se poate căpăta lapte pasteurizat

unt cal. I. 140 „ „

Caș cal. I. 60 „ „

Caș cal. II. 50 „ „

Caș cal. III. 40 „ „

Yoghurt sticla 7 Lei

„Citiți și răspândiți
„Românul“